

Finland fik en ny grundlov i år 2000, og også om den kan man sige, at den lever op til de krav, en moderne befolkning må stille til sin forfatning.

I Danmark har det været svært at rejse en grundlovsdebat, selv om det må være åbenbart for enhver, at der er et påtrængende behov for at forny vores grundlov og bringe den på niveau med grundloven i henholdsvis Sverige og Finland.

Socialdemokraterne håber, at der nu vil kunne skabes politisk tilslutning til, at der allerede i indeværende folketingsår nedsættes en forfatningskommission med repræsentanter for alle de i Folketinget repræsenterede partier, samt at kommissionen vil etablere en nær dialog med indenlandske og udenlandske eksperter.

Beslutningsforslagets ti punkter er ingenlunde udtømmende for de emner, forfatningskommissionen vil komme til at beskæftige sig med, og de er ikke tiltænkt en bindende karakter. Det må selvfølgelig være sådan, at forfatningskommissionen har helt frie hænder og kan gå i gang med sit arbejde uden forhåndsbindinger.

Hvis kommissionen, som foreslået, nedsættes i indeværende folketingsår, bør den kunne gøre sit arbejde færdigt inden udgangen af 2007, så der ligger et konkret forslag til en ny grundlov på Folketingets bord, som befolkningen kan tage stilling til i begyndelsen af 2008.

Bemærkninger til forslagens enkelte bestemmelser

Til punkt 1.

En ny grundlov bør indledningsvis fastslå, at al offentlig magt i Danmark udgår fra folket, samt at det danske folkestyre bygger på den frie, lige og almindelige valgret, et repræsentativt og parlamentarisk princip, et kommunalt selvstyre og et forpligtende internationalt samarbejde.

I de indledende bestemmelser vil det også være naturligt at fastslå, at Danmark er en selvstændig stat, at statsformen er monarkisk, og at tronen går i arv til den førstefødte uanset køn.

Den gældende grundlov bygger i både sin form, sit indhold og sit sprog på den grundlov, der blev formuleret i 1849. Det gør den vanskelig at læse og for uindviede næsten umulig at forstå.

Der er et påtrængende behov for, at grundloven ombyrdes og skrives i et moderne og letforståeligt sprog.

Til punkt 2.

Der er et påtrængende behov for at bringe grundlovens kapitel om borgernes frihedsrettigheder i over-

ensstemmelse med den europæiske menneskerettighedskonvention og EU's charter om grundlæggende rettigheder (charteret).

I det moderne velfærdssamfund har indbyggerne fået borgerlige, politiske, økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, som ligger klart ud over, hvad der følger af den nuværende grundlovs ord. Også på dette punkt er der et behov for at opdatere grundloven. Samtidig bør det fælles værdisæt, som disse rettigheder udspringer af, indføjies i grundloven.

Det fælles værdisæt kan kort udtrykkes ved,

- at ethvert menneske har værdi og udfolder sig under ansvar over for fællesskabet,
- at dette ansvar er særlig stærkt i forhold til de dårligst stillede, og
- at der skal værnes om de værdier, som ikke kan måles i penge.

En ny grundlov bør sikre ligestilling mellem mænd og kvinder og gøre det klart, at der med rettigheder følger pligter, og at et ansvar følger med udnyttelsen af enhver frihed. Således bør det klart fremgå, at den enkelte ikke blot har et ansvar over for andre mennesker og menneskelige fællesskaber, men også har et ansvar over for naturen og de kommende generationer. Ingen må for at tilfredsstille sine personlige behov belaste naturen eller lægge sådanne byrder på eftertiden, at andre ikke kan få de samme muligheder, som de selv har haft. Bæredygtighed bør være et overordnet princip i lovgivningen.

Det bør også klart fremgå, at intet hensyn til den private ejendomsret må begrænse tankens og forskningens frihed. Magtfulde individer, virksomheder og organer må ikke kunne begrænse andres frie muligheder ved at monopolisere medieområdet eller ved gennem patentering – at blokere for en videre idé- eller videnudvikling. Indsatsen mod forurening og for naturbeskyttelse må ikke underordnes hensynet til snævre grundejer- og landbrugsrettigheder.

EU's charter om grundlæggende rettigheder er foreløbig en politisk deklaration vedtaget på Nicetopmødet i december 2000, men meget tyder på, at det vil blive indarbejdet som en juridisk bindende del af en kommende forfatningsstraktat.

Charteret synliggør, at EU også er et fællesskab om værdier, som ikke kan måles i penge, og at det ikke blot er systemet, der har rettigheder over for borgerne, men at det også er borgerne, der har rettigheder over for systemet. Hvad mere er: Charteret ligestiller de økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder med de borgerlige og politiske. Det sker under henvisning til menneskerettighedskonventionens første artikel, som